

Päätös eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta ja maksuista

Ympäristöterveydenhuollon lautakunta 11.12.2025 § 27
3888/11.02.07/2025

Valmistelija: Ympäristöterveydenhuollon johtaja Kaisa Nivola
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Taustaa

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Voimaantuleva laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun nykyistä lakia selkeämmin. Velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta ei tule muutoksia.

Uuden eläinlääkintähuoltolain (285/2023) tullessa voimaan on kunnan, jäljempänä järjestäjän, huolehdittava alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä. Ennen uuden lain voimaantuloa järjestäjän on määriteltävä eläinlääkintähuollon järjestämistapa ja palveluvalikoima, jotta lain vaatimat yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut turvataan alueellisesti. Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) järjestämisvastuuseen kuuluvia 8 §:ssä tarkoitettuja palveluja pidetään ns SGEI-palveluina eli yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvinä palveluina (Services of General Economic Interest), joista pitää tehdä päätös ja jotka pitää raportoida MMM:lle ministeriön ohjeiden mukaisesti.

Tehtävien hoitamista varten kunnalla on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja. Järjestäjän on myös huolehdittava, että sillä on itse tuottamiaan eläinlääkäripalveluja varten asianmukaiset toimitilat ja työvälineet. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan on järjestettävä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka määritellään lain 8 ja 9 §:ssä. Kunnan tulee järjestää eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi kunnan tulee

järjestää kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille kotieläimille (eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein). Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin, kun niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä edellä mainittujen ja muiden kunnalle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta, ovat

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoilta, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;

10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;

11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;

12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;

13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;

14) eläimen lopetus.

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten. Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Poiketen omistajan kotipaikkavaatimuksesta kiireellistä eläinlääkäriapua on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle. Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille,

hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkärin vastaanotolle. Järjestäjällä on myös velvollisuus huolehtia elintarvikelain, eläintautilain, eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain, eläinten hyvinvoinnista annetun lain, eläinten kuljetuksesta annetun lain, eläinten lääkitsemisestä annetun lain sekä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

Järjestäjän tulee periä itse tuottamistaan eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksu silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla. Järjestämisvastuuseen kuuluvissa 9 §:ssä tarkoitetuista eläinlääkäripalveluissa maksun tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Järjestäjä voi periä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi maksun myös 11 §:n 2 momentissa tarkoitettusta keskitetystä yhteydenottopalvelusta. Järjestäjän tulee periä maksu myös järjestämisvastuun ylittävistä eläinlääkäripalveluista, jolloin markkinoilla tarjottavat palvelut tulee hinnoitella kilpailutilanteessa markkinaperusteisesti.

Nykytilanne

Uudenkaupungin kaupunki huolehtii vastuukuntamallilla Uudenkaupungin lisäksi 8 muun kunnan (Laitila, Pyhäranta, Mynämäki, Nousiainen, Masku, Vehmaa Taivassalo ja Kustavi) kaikista eläinlääkintähuollon tehtävistä. Virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen päivystysalueeseen kuuluu suurelänpäivystyksen osalta lisäksi Raision ympäristöterveydenhuollon yksikön kunnat Raisio, Naantali ja Rusko eri sopimuksella. Virka-ajan ulkopuolinen pienelänpäivystys on järjestetty yhdessä muiden Varsinais-Suomen kuntien kanssa ostamalla palvelu maakunnallisesti yksityiseltä palveluntarjoajalta. Järjestäjän tarjoamat kunnalliset eläinlääkintähuollon palvelut ovat olleet perustasoisia, ts. palveluissa ei ole ollut avustavaa henkilökuntaa, kunnan röntgen- tai ultraäänilaitteita eikä palvelusta ole siksi myöskään peritty klinikkamaksuja.

Palvelutarveselvitys on tehty selvittämällä alueellinen eläin- ja eläinten pitopaikkamääriä, arvio alueen virkatehtävistä sekä alueellinen markkinatilanne yksityisten eläinlääkäripalveluiden

osalta. Järjestämisvastuun laajuus on määritelty tiedossa olevan alueellisen tarpeen perusteella.

Järjestämisvastuun laajuus ja järjestämistapa

Uudenkaupungin kaupungin eläinlääkintähuollon järjestämisvastuuseen määritellään eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaiset palvelut kaikille eläimille omana tuotantona muuten, paitsi virka-ajan ulkopuolisen pieneläinpäivystyksen osalta, mikä ostetaan maakunnallisesti yksityiseltä palveluntarjoajalta.

Järjestämisvastuuseen sisältyy seura- ja harrastuseläinten perustasoinen hoito myös muutoin kuin kiireellisenä. Kyse on kansanterveyden kannalta välttämättömistä eläinlääkäripalveluista enimmäislaajuudessaan. Palveluvalikoimaan kuuluu lisäksi vähäinen määrä markkinoilla tarjottavia täydentäviä palveluja, mikä osaltaan turvaa eläinlääkintähuollon tehtäväkokonaisuuden hoitoa.

Järjestäjän perimät maksut

Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen klinikkamaksun eläinlääkärin vastaanotolla hoidettujen kotieläinten omistajilta. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen kyseessä ollessa maksun tulee olla käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden kohdalla kunnan perimä asiakasmaksu (klinikkamaksu tai laitemaksu) tulee hinnoitella markkinaperusteisesti.

Perustelut

Palvelut ovat tarpeen kohtuuhintaisen ja yhdenvertaisen alueellisen saatavuuden perusteella. Uudenkaupungin seudullisen yksikön toimialueella on tehty alueellinen markkinaselvitys yksityisten eläinlääkärien osalta. Alueella toimii kolme yksityistä pieneläinklinikkaa ja kasi pääasiassa suurelaimiä hoitavaa yksityistä eläinlääkäriä. Yksityisten pieneläintoimijoiden palveluvalikoima käsittää myös erityistason palveluja (röntgen- ja laboratoriotutkimukset sekä vaativa kirurgia). Lisäksi Turun seudulla on runsaasti yksityistä palvelutarjontaa erityisesti kiireettömään pieneläinpraktiikkaan sekä hevospraktiikkaan. Yksityisellä ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan kuin haluamiaan asiakkaita eikä velvollisuutta olla auki muuta kuin itselle sopivina aikoina.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on huomioitu yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien

järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Toimijoiden palvelutarjonta ei kata koko järjestäjän toimialueen kuntien alueellista tarvetta siten, että palveluita olisi saatavilla keskeytyksettä ja päivittäin ja kaikkina vuodenaikoina kesälomakausi huomioon ottaen riittävästi ja koko alueen kattavasti eli yhdenvertaisesti sekä kohtuuhintaisesti. Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on jossain määrin tarjolla, mutta sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palvelut ovat kaikkien yhteistoiminta-alueen asiakkaiden saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Perusteena kaikille eläinlajeille annettavista palveluista kiireellisen eläinlääkäriavun lisäksi on myös alueellisen palvelukokonaisuuden turvaaminen. Järjestäjän on huolehdittava alueellaan myös elintarvikelain, eläintautilain, eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain, eläinten hyvinvoinnista annetun lain, eläinten kuljetuksesta annetun lain, eläinten lääkitsemisestä annetun lain sekä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain mukaisista tehtävistä. Koska lakisääteiset palvelut päivystys mukaan lukien on hoidettava kokonaisuutena ympärivuorokautisesti, on riittävä virkaeläinlääkäreiden määrä ja pitovoima yksikön toimialueella turvattava siten, että palveluvalikoimasta ei rajata tarpeettomasti pois mitään välttämättömiä peruspalveluita.

EU-lainsäädännön mukaisesti kunnan toimiessa markkinatilanteessa kyse on oltava kansalaisille tärkeästä tai yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkittävästä palvelusta. SGEI-päätös sisältää vaatimukset kunnan toimimisesta markkinoilla ylikompensaation estämiseksi sekä avoimuusvaatimukset. Päätöksen yhteydessä on kartoitettu markkinatilanne ja päätetty palvelutuotannon laajuus. Säännökset estävät kuntia tekemästä voittoa järjestämisvastuuseen kuuluvilla palveluilla. Avoimuusvelvollisuudet täytetään noudattamalla kirjanpidon eriyttämistä koskevia vaatimuksia. Päätös ei määrittele palveluiden tuottamisen yksinoikeutta. Palvelut rahoitetaan verovaroin ja asiakasmaksuilla. Tämä ympäristöterveydenhuollon lautakunnan päätös, jolla määritellään eläinlääkäripalveluja koskeva järjestämisvastuu myös seuraeläinten kiireettömään perustasoiseen hoitoon, muodostaa alueellisen SGEI-toimeksiannon ja se on voimassa enintään 10 vuotta.

Esittelijä: Ympäristöterveydenhuollon johtaja Kaisa Nivola

Päätösehdotus: Ympäristöterveydenhuollon lautakunta päättää, että Uudenkaupungin järjestämän eläinlääkintähuollon järjestämisvastuuseen määritellään eläinlääkintähuoltolain 8 §:n

mukaiset palvelut kaikille eläimille omana tuotantona pois lukien virka-ajan ulkopuolinen pieneläinpäivystys, joka on ulkoistettu yksityiselle toimijalle ja järjestetään maakunnallisesti yhteishankintana.

Järjestämisvastuuseen sisältyy seura- ja harrastuseläinten perustasoinen hoito myös muutoin kuin kiireellisenä. Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut. Palveluvalikoimaan kuuluu lisäksi vähäinen määrä markkinoilla tarjottavia täydentäviä palveluja, mikä osaltaan turvaa eläinlääkintähuollon tehtäväkokonaisuuden hoitoa.

Tämä ympäristöterveydenhuollon lautakunnan päätös, jolla määritellään eläinlääkäripalveluja koskeva järjestämisvastuu myös seuraeläinten kiireettömään perustasoiseen hoitoon, muodostaa alueellisen SGEI-toimeksiannon ja se on voimassa enintään 10 vuotta. Kunnan perimät eläinlääkintähuollon maksut määritellään kunnan maksutaksassa.

Päätös pannaan täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
